

" معیار های پیشنهادی جهت انتخاب مهد کودک مناسب "

معرفی یک مهد کودک با لفظ خوب یا بهترین کاری است بس دشوار و چه بسا غیرممکن، چرا که سطح انتظارات، سالیق، اعتقادات، فرهنگ، وضعیت مالی، شرایط بومی، منطقه و... در خانواده های مختلف با یکدیگر متفاوت می باشد. به این لحاظ بهترین کار آن است که با توجه به شاخص های معرفی شده، هر خانواده ای خود به تجزیه و تحلیل پرداخته از بین چند گزینه، موردی را که با شرایط خویش سازگار می بیند انتخاب نماید.

نکته حائز اهمیت آن است که در اکثر موارد جمیع نکات مثبت در یک مرکز جمع نمی شود و امکانات و شرایط به گونه ای نیست که ایده ال نهایی، مدینه فاضله بوده، تمامی درخواست های خانواده را پاسخ دهد. لذا اولیاء باید در نظر بگیرند که همیشه حداقلی از درخواست هایشان بی پاسخ می ماند.

در هر حال مسلم است که مهد کودک در کنار مسائل و مشکلاتی که برای خانواده خواهد داشت، بی نهایت مزایا دارد. امروزه در بسیاری از کشورها درصد جمعیتی کودکان بین ۲ تا ۶ سال که تحت پوشش آموزش پیش از دبستان قرار دارند به عنوان معیار توسعه قرار گرفته است.

مهد کودک جایی است که کودکان در آن عشق و علاقه شان را به یادگیری گسترش می دهند، معلومات عمومی خود را بالا می برند و روابط اجتماعی بهتری پیدا می کنند.

از جمله مزایای حضور در گروه همسالان، در این مقطع سنی؛ موارد زیر قابل ذکر است:

۱. پرورش عادات مفید در کودک به منظور ایجاد مهارت هایی که برای تطبیق شخص با محیط لازم است.
۲. پرورش رفتار پسندیده اجتماعی و تشویق کودکان به شرکت در گروه ها و دسته ها که موجب آگاهی آنها به حقوق و امتیازات دیگران می شود.
۳. کمک به بروز و پرورش استعداد های فطری کودکان.
۴. ایجاد حس اعتماد به نفس و امنیت خاطر در کودکان.
۵. پرورش و تقویت رشد [جسمی - حرکتی]، [عاطفی - روانی]، [اجتماعی - اخلاقی]، [ذهنی - شناختی]، [زبان و گفتار]، [خلاقیت و درک زیباییها].
۶. امکان تعامل اولیاء با یکدیگر و تبادل تجارب در بحث های گروهی.

بدیهی است مهمترین وظیفه این مراکز ایجاد محیطی امن، سالم، مطلوب و مامنی همچون کانون گرم خانواده برای کودکان می باشد. جهت نیل به این اهداف، علاقه و آگاهی " مربی " از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

زیرا **مربی آگاه و علاقمند** از طریق شناخت خصوصیات و ویژگی های کودکان با ایفای نقش موثر و صحیح خویش، آنها را در کسب مهارت های لازم یاری می دهد. چرا که کودکانی که به مهد می روند، مفیدترین ساعات خود را با مربیان خود می گذرانند و مربی یکی از بهترین الگوهای یادگیری کودک در این دوران می باشد. بنابراین رفتار و عادات پسندیده او می تواند بر رشد و شخصیت کودک تاثیر بگذارد.

لذا آموزش تخصصی مربیان یک ضرورت اساسی و مهم در زمینه بهبود کار مراکز پیش دبستان است.

بر خلاف تصور عده ای، معیار بررسی فعالیت های یک مهد کودک تنها توجه به فضا و نماد های ظاهری آن نیست.

بلکه در محیطی سالم و ساده با برنامه ریزی رشد محور و همه جانبه می توان امکانات تربیتی، آموزشی و پرورشی مناسبی را فراهم نمود. آنچه که در تحقیقات سازمانهای ذیربط مختلف در مورد عملکرد، محتوای آموزشی و کتاب های مورد استفاده مهد های کودک تهران بدست آمده بطور خلاصه در زیر آمده است:

بر اساس این تحقیقات بیشترین و کمترین توجه در مهد های کودک نسبت به موارد ذیل بوده است :

بیشترین توجه به :

ارتباط بین کارکنان ، تجهیزات مهد و امکانات فیزیکی ، ابزار و برنامه های آموزشی ، تغذیه ، بهداشت و ایمنی ، مهارت های زندگی شامل : مهارت های شناختی محیط اطراف ، تفکر خلاق و سلامت جسمانی.

توجه کمتری به :

آموزش خانواده ، برنامه های تربیتی ، انتخاب و آموزش مربیان ، استفاده از نشریات کودکان ، فضای آموزشی ، مهارت های زندگی شامل : تفکر انتقادی حل مساله ، تصمیم گیری ، خودآگاهی و مقابله با استرس.

(بدیهی است اولیاء می توانند با پیشنهادات سازنده مسئولین مهد ها را به سوی مرتفع نمودن نواقص موجود سوق دهند.)

بر اساس آنچه تا کنون ذکر شد به نظر می رسد چک لیستی در رابطه با وضعیت و عملکرد مراکز پیش از دبستان، می تواند به والدین در گزینش اولویتها در انتخاب مهد کودک مناسب یاری رساند:

برخوردار بودن مهد کودک از تسهیلات محیطی، آموزشی، پرورش عادات اجتماعی و عواطف ، پایبندی به مقررات و قوانین عمومی وهمچون:

- دارا بودن جواز کار مهد کودک.

- سابقه و تجارب مدیریت و مربیان مهد.

- مناسب بودن میزان شهریه با توجه به امکانات ارائه شده .

- توجه به زمان و ساعات نگهداری کودک.

- علاقمندی مسئولین و مربیان به کار با کودک.

و بالاخره پاسخگویی به سوالاتی از قبیل :

آیا ...

۱. اهداف و الویت های آموزش و پرورش این مهد با اعتقادات و نیاز های من و کودکم سازگار است ؟
۲. مرکز امکان مشاهده وضعیت و فعالیتهای کودک را در طی روز ایجاد کرده است ؟ (سیستم باز مدیریتی)
۳. مرکز اجازه می دهد هر موقع تمایل دارم از قسمت های مختلف (آشپزخانه -دستشویی و) بازدید داشته باشم؟
۴. محل نگهداری کودکان ایمن است؟
۵. لوازم بازی، آموزشی و کمک آموزشی به میزان لازم و تعداد کافی تهیه شده است؟
۶. دسترسی کودکان به این ابزار و لوازم ساده و سهل است؟
۷. محیط مهد دلپذیر ، آرام و شاد است ؟
۸. سلیقه اعمال شده در محیط مهد حس خوبی به من مهد می دهد ؟
۹. مهد کودک از نظم و ترتیب ، قوانین و مقررات خاصی برخوردار است ؟ آیا این شرایط انضباطی مورد تایید من است ؟
۱۰. کودکان مشمول قوانین بیمه حوادث می باشند ؟
۱۱. در صورت استفاده از سرویس رفت و برگشت چه فردی متصدی و مسئول آن است ؟

۱۲. ایمنی سرویس مورد تایید است ؟
۱۳. مسافت و زمانی که کودک طی می کند تا به منزل برسد چه قدر است؟
۱۴. فضای کافی برای جست و خیز و بازی کودکان وجود دارد؟(تناسب تعداد کودکان و فضا)
۱۵. تعداد کودکان نسبت به مراقبین آنها متناسب است ؟
۱۶. کودکان برای بازی و تحرک جسمی از تاب و سرسره در حیاط مهد استفاده می کنند؟
۱۷. نحوه کنترل کودکان در فضای باز حیاط و یا خارج از مرکز چگونه است ؟
۱۸. وسایل بازی از ایمنی و سلامتی برخوردارند؟
۱۹. فضای کلاس ها به اندازه کافی بزرگ ، روشن و نورگیر (آفتابگیر) می باشند ؟
۲۰. سرویس های بهداشتی تمیز و متناسب با قد کودکان می باشند ؟
۲۱. رعایت بهداشت در استفاده از توالت و تعویض پوشک بدرستی انجام می شود ؟
۲۲. در صورت لزوم امکان استراحت و خواب کودکان(رختخواب های جداگانه) فراهم گردیده است ؟
۲۳. محلی برای نگهداری کودکی که دچار بیماری یا سانحه شده است وجود دارد؟
۲۴. در صورت بروز حادثه امکان رسیدگی و استفاده از جعبه کمک های اولیه وجود دارد؟
۲۵. فردی آشنا با اقدامات کمکهای اولیه در مرکز وجود دارد؟
۲۶. تابلوی شماره های اضطراری در محل دید قرار گرفته است ؟
۲۷. محل غذاخوری کودکان محیطی پاکیزه و دلنشین می باشد؟
۲۸. غذا ها متنوع ، مقوی و مناسب می باشند ؟
۲۹. رعایت بهداشت در امر طبخ و توزیع غذا اجرا می شود؟
۳۰. برخورد مسؤل پذیری با کودکان مناسب است ؟
۳۱. محلی مناسب برای نگهداری وسایل و ظروف تغذیه کودکان در کلاس لحاظ شده است ؟
۳۲. تغییر دکوراسیون و فضا سازی ، متناوباً صورت می گیرد؟
۳۳. در محوطه گیاه ، حیوانات خانگی، فضای شن بازی، آب بازی، استخر توپ و دیده می شود؟
۳۴. فضای کلاس با آثار هنری کودکان تزیین شده است ؟
۳۵. مجموعه ای از فعالیت های روزانه کودکان ، در پایان ترم جمع آوری و در اختیار والدین قرار می گیرد؟
۳۶. مرکز نشریه ای که از طریق آن گزارش کار و مطالب مفید تربیتی ارائه دهد دارد؟ (خبرنامه های مکتوب یا الکترونیکی جهت ارتقاء سطح آگاهی اولیاء)
۳۷. برنامه ها و فعالیت های آموزشی **منعطف و با آزادی عمل** طراحی می شود ؟
۳۸. مرکز واجد برنامه ها و فعالیتهای متنوع: شاد ، پرهیجان، آرامش بخش؛ می باشد؟
۳۹. تلویزیون نقش اساسی در آموزش و نگهداری کودکان دارد !؟
۴۰. توجه به برگزاری مناسبت های خاص ،عیاد و مراسم ملی و قومی می شود؟
۴۱. برنامه های نمایشی، موزیکال و سرگرم کننده در برنامه آموزشی مهد قرار دارد؟
۴۲. از فعالیت های کودکان نمایشگاهی جهت بازدید کودکان و اولیاء دایر می شود ؟
۴۳. توجه به برگزاری جشن های تولد ، پایان سال تحصیلی و دیگر مناسبت های خاص می شود ؟
۴۴. کودکان به فضای آموزشی و سرگرمی خارج از مرکز برده می شوند ؟ به کجا ؟ چگونه؟
۴۵. بازی و فعالیتهای کودکان برانگیزاننده می باشد؟
۴۶. به کودکان اجازه داده می شود که در حد تواناییهایشان علائق خود را دنبال کنند ؟ (توجه به تفاوت های فردی)
۴۷. کودکان برنامه های هنری و خلاقانه و مهارت های دست ورزی انجام می دهند؟عمده کار توسط مربی انجام می شود یا کودک؟
۴۸. به استفاده از کتاب و فعالیتهای **قصه گوئی** بها داده می شود ؟
۴۹. فضا و امکانات (دکور و البسه) برای ایفای نقش و اجرای نمایش توسط کودکان اختصاص یافته است؟
۵۰. در امر آماده سازی کودکان برای پذیرش و ورود به مدرسه تلاش لازم می شود ؟

۵۱. گروه بندی و تفکیک سنی کودکان رعایت شده است ؟
۵۲. مرکز سعی در آموزش مهارت های فردی و آموزش عادات و آداب اجتماعی کودک دارد؟
۵۳. مرکز در ایجاد اعتماد به نفس و استقلال فردی کودکان نقش کافی دارد؟
۵۴. در صورت ایجاد نگرانی و ترس جدایی کودک از مادر تدابیر لازم اندیشیده شده است ؟
۵۵. رفتار های پرخاشگرانه از سوی کودکان و یا مربیان دیده می شود ؟
۵۶. از سیستم پاداش و یا تنبیه استفاده می شود؟ چگونه ؟
۵۷. در صورت گریه کودک ، به او توجه کافی می شود؟ روش های آرام کردن او چیست ؟
۵۸. مسئولین و مربیان سعی در کسب مهارت های زندگی توسط کودکان دارند؟
۵۹. امکان ملاقات و گفتگو با مربیان هست یا فقط مدیریت با اولیاء در ارتباط است؟
۶۰. مربیان کودکان ثابتند و یا مرتباً در حال تغییر و یا تعویض می باشند ؟
۶۱. مربیان مجاز به استفاده از تلفن همراه در کلاس هستند ؟
۶۲. مربیان در نیمه روز پذیرایی شده و استراحت کوتاهی می کنند؟
۶۳. مربیان و مسئولین در دوره های آموزش حین خدمت شرکت می کنند؟
۶۴. مربیان تحصیلات مرتبط و کافی دارند؟
۶۵. مربیان با انگیزه و آراسته به نظر می رسند؟
۶۶. مرکز با چه موسسات دولتی و غیر دولتی (NGO) و سازمانهایی همکاری و عضویت دارد؟ (شورای کتاب کودک و)
۶۷. از مربیان متخصص جهت فعالیت های تخصصی استفاده می شود یا مربیان همه امور را به تنهایی انجام می دهند ؟
۶۸. مراقبان کودک از خلق و روحیه آرام و متعادل برخوردارند؟
۶۹. مسئولین و مربیان خلاقند؟ خلاقیت کودک را تشویق می کنند ؟
۷۰. مسئولین و مربیان ، واجد روحیه مادرانه و آرامش لازم می باشند؟
۷۱. توجه به تفاوت ارزش های مذهبی ، فرهنگی ، نژادی ، زبان و می شود ؟
۷۲. جلسات منظم تربیتی آموزشی برای مربیان و نیز **اولیاء** برگزار می گردد؟
۷۳. مرکز برنامه ای برای فعالیت های شرکت پدران در بعضی جلسات آموزشی دارد ؟
۷۴. مدیر یا مربیان به سوالات من پاسخی واضح می دهند؟
۷۵. نظر اولیاء دیگر در مورد فعالیت های این مرکز چیست ؟ با معیار های آنها موافقم ؟
۷۶. طرح نظر سنجی مکتوب (فصلی یا سالانه) دارند ؟ امکان دسترسی به آنها هست؟
۷۷. مرکز برنامه ای برای برنامه های خانواده محور (اردوی خانوادگی) دارد؟
۷۸. از مشارکت اولیاء در اجرای فعالیت های فوق برنامه مهد استقبال به عمل می آید ؟
۷۹. با روی خوش از والدین استقبال می شود و به آشنایی با یکدیگر تشویق می شوند؟
۸۰. تابلو هایی برای نصب پیام های تربیتی، توضیح فعالیت ها و جهت ارتقاء آگاهی **اولیاء** و **مربیان** دیده می شود؟
۸۱. مجموعه ای از شرح قوانین و مقررات مرکز به صورت مکتوب در انتظار اولیاء وجود دارد؟

و سخن آخر اینکه :

- آیا کودکم از اینکه به این مهد کودک می رود احساس آرامش و شادی می کند؟
- آیا من از اینکه فرزندم را به این مهد کودک می فرستم احساس خوب و اطمینان خاطر دارم ؟

مسلماً برای پاسخ به این سوالات اصول زیر الزامی به نظر می رسد:

۱. بررسی چند گزینه و قیاس آنها با یکدیگر .
۲. مدت زمان کافی برای مشاهده و تحقیقات.
۳. اصل احترام متقابل در زمان بازدید و تحقیق.
۴. اصل اعتماد متقابل.

آرمان کودک پذیرای نظرات شما عزیزان در این زمینه می باشد .

info@armanekoodak.com

مونا (منصوره) سید شریفی

علیرضا شریف نیا

تابستان ۸۹

• فهرست منابع و ماخذ :

کتاب کلیدهای انتخاب مهد و پرستار کودک (نشر صابرین)

کتاب راهنمای آموزش و پرورش پیش دبستانی (انتشارات سازمان بهزیستی کشور)

کتاب همه کودکان تیزهوشند اگر (نشر دانش ایران)

Choosing child care (a Parent's Guide) By John Robb

جزوات انجمن پژوهشهای آموزشی پویا (گروه پیش دبستان)

نشریه کودک

اینترنت

تحقیقات و طرح های دانشگاهی :

بررسی کیفیت مراکز پیش دبستانی در سطح شهر تهران بر حسب محتوای آموزشی آنان

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، رقیه یزداندوست ۱۳۸۵

تحلیل محتوای کتاب های آموزشی مورد استفاده در مقطع پیش دبستان از لحاظ تاکید بر مهارت های زندگی

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، رقیه یزداندوست ۱۳۸۶

بررسی چالش های اصلی مدیریت مراکز پیش دبستانی تهران به منظور اصلاح و بهبود شیوه های اعمال مدیریت در مهد های

کودک

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، دکتر حسین فکر آزاد ۱۳۸۷

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.